

Αρχική σελίδα>Νομοθεσία και νομολογία>Εθνική νομοθεσία

A tagállamok joga

Ισπανία

Ez az oldal tájékoztatást nyújt a spanyol jogrendszerről és általános áttekintést ad az ország jogrendjéről.

A spanyol jog forrásai

A spanyol jog forrásait a polgári törvénykönyv (*Código Civil*) 1. cikke határozza meg:

A spanyol jogrendszer a törvényeken, a szokásjogon és az általános jogelveken alapul.

A magasabb szintű jogszabályokkal összeegyeztethetetlen rendelkezések jogilag érvénytelenek.

A szokásjog – feltéve, hogy nem összeegyeztethetetlen a közrenddel vagy az erkölccsel, és bizonyítható – csak vonatkozó törvény hiányában alkalmazható. Szokásjognak a nem pusztán egyetlen szándéknyilatkozat értelmezéséből eredő joggyakorlat tekintendő.

Törvény vagy szokásjog hiányában az általános jogelvek alkalmazandók, jóllehet a jogrendet alátámasztó jelleggel rendelkeznek.

A nemzetközi szerződésekben szereplő jogi szabályok Spanyolországban mindaddig nem alkalmazhatók közvetlenül, amíg a hivatalos közlönyben (*Boletín Oficial del Estado*) való teljes közzétételük révén nem váltak a belső jogrend részévé.

A jogrendet az ítélkezési gyakorlat kiegészíti azzal a jogelmélettel, amelyet a Legfelsőbb Bíróság (*Tribunal Supremo*) a törvények, a szokásjog és az általános jogelvek értelmezése és alkalmazása során idővel kialakított.

A spanyolországi bírák és bíróságok, amelyet kizárólag az Alkotmány és a jogállamiság elve köt, kötelesek határozni minden általuk tárgyalta ügyben, az e határozatot alátámasztó források kialakított rendszere alapján.

Jogszabálytípusok

Alkotmány: a spanyol állam mindenek felett álló jogrendje, amely valamennyi hatóságra és állampolgárra érvényes. Az Alkotmánnyal ellentétes minden rendelkezés vagy aktus jogilag érvénytelen. Az Alkotmány tartalma két, világosan elkülönülő részre oszlik: a) a jogelméletre és b) az organikus törvényre. Nemzetközi szerződések: a nemzetközi jog bizonyos alanyai között írásban létrejött, a nemzetközi jog hatálya alá tartozó megállapodások. Megjelölésüktől függetlenül állhatnak egyetlen vagy több, egymással összefüggő okmányból. A nemzetközi szerződések a belső jogrend részévé válnak, amint azokat aláírták és a Spanyolországban hivatalosan közzétették.

Az autonóm közösségek intézményi alaptörvényei: az egyes autonóm közösségekre alkalmazandó spanyol intézményi alaptörvények, amelyeket az 1978. évi spanyol Alkotmány elismer. Elfogadásuk organikus törvényben történik. Tartalmazzák legalább az autonóm közösség megjelölését; területi határait; az autonóm intézmények megjelölését, szervezeti felépítését és székhelyét; valamint azok hatásköreit. Az autonóm közösségek intézményi alaptörvényei nem jelentik a szuverenitás kifejeződését, és nem minősülnek *alkotmánynak* sem, mivel nem eredeti alkotmányozó hatalomból erednek (ezzel a területek, amelyekből az autonóm közösségek lettek, nem rendelkeztek). Létüket ehelyett az állam általi elismerésnek köszönhetik, anélkül, hogy az autonómia elve bármilyen körülmények között megkérdőjelezné az egységesség elvét.

Törvény: Spanyolországban különböző típusú törvények léteznek.

Organikus törvények (*Ley Orgánica*): az alapvető jogok és polgári szabadságok végrehajtására vonatkozó, az autonóm közösségek intézményi alaptörvényeinek elfogadásáról és az általános választási rendszerről szóló organikus törvények, valamint az Alkotmány által előírt további organikus törvények.

Rendes törvények (*Ley Ordinaria*): az organikus törvényekkel nem szabályozott kérdésekre irányadó törvények.

Törvényrendeletek (*Decreto Legislativo*): olyan törvényerejű rendelkezések, amelyeket meghatározott kérdések vonatkozásában – a parlament (*Cortes Generales*) által ráruházott hatáskör alapján – a kormány fogad el.

Törvényerejű rendeletek (*Decreto Ley*): a kormány által különleges és sürgős szükség esetén hozott ideiglenes jogszabályi rendelkezések, amelyek nem érintik az állam alapvető intézményeire irányadó jogrendet; az állampolgároknak az Alkotmány első címében rögzített jogait, kötelezettségeit és szabadságait; az autonóm közösségekre irányadó jogrendet; és a választási rendszerre irányadó jogrendet. A törvényerejű rendeleteket az elfogadásukat követő harminc napon belül a Kongresszusban (*Congreso de los Diputados*) vitára kell bocsátani és azokról a teljes Kongresszusnak szavaznia kell.

Rendeletek (*Reglamento*): a végrehajtó hatalom által kibocsátott általános jogi szabályok. A jogszabályi hierarchiában közvetlenül a törvény után következik, és általában törvényt hajt végre.

Szokásjog: „hasonló megnyilvánulások általában állandó ismétlődéséből származó szabályok együtteseként” határozható meg. Ahhoz, hogy valamely szokás kollektív és spontán szándék kifejeződésének minősüljön, széles körben elterjedtnek, állandónak, egységesnek és tartósnak kell lennie.

Általános jogelvek: általános normatív megállapítások, amelyeket ugyan formálisan nem építettek be a jogrendbe, azonban e jogrend részének minősülnek, mivel más, különös normatív megállapítások alapjául szolgálnak vagy azok egy csoportjának tartalmát fejezik ki elvont módon. Jogi hiányosságok kiküszöbölésére vagy jogi szabályok értelmezésére szolgálnak.

Ítélezési gyakorlat: egy adott szabályt azonos módon értelmező – a Legfelsőbb Bíróság, vagy bizonyos kérdésekben, amelyekben kizárólag az autonóm közösség rendelkezik hatáskörrel, az adott autonóm közösség felsőbírósága (*Tribunal Superior de Justicia*) által hozott – két ítélet alkotja. Abban az esetben, ha egy bíró vagy bíróság eltér a Legfelsőbb Bíróság által kialakított doktrínától, az ítélet nem válik automatikusan érvénytelenné, hanem ellene jogkérdésre vonatkozó jogorvoslati kérelmet lehet benyújtani. A Legfelsőbb Bíróság és az autonóm közösségek felsőbíróságai ugyanakkor megalapozott indokok alapján bárkikor eltérhetnek saját állandósult ítélkezési gyakorlatuktól és új ítélkezési gyakorlatot alakíthatnak ki.

A normák hierarchiája

A spanyol polgári törvénykönyv 1.2 cikke kimondja, hogy „a magasabb szintű jogszabályokkal ellentétes rendelkezések jogilag érvénytelenek”. Ez azt jelenti, hogy szükségképpen meg kell határozni a jogszabályok hierarchiáját. E célból a spanyol Alkotmány szabályozza a különböző jogszabályok közötti kapcsolatokat, valamint az azok közötti hierarchikus és hatásköri viszonyokat.

Az Alkotmány szerint a jogszabályok rangsora a spanyol jogban a következő:

az Alkotmány;

nemzetközi szerződések;

a törvények, a következő sorrendben: organikus törvények, rendes törvények, és törvényi szintű szabályok (köztük a királyi törvényerejű rendeletek és a királyi törvényrendeletek); ezek között nincs hierarchikus viszony, csupán eltérő eljárások vonatkoznak rájuk és eltérő az alkalmazási területük;

a végrehajtó hatalom által kibocsátott szabályok, amelyek a szabályt elfogadó szervtől függően saját hierarchia szerint szerveződnek (királyi rendeletek, miniszteri rendeletek stb.).

Ezenkívül a különböző autonóm közösségek parlamentjei által megalkotott szabályokra (regionális kormányrendeletek, regionális miniszteri rendeletek stb.) vonatkozó hatásköri elvet határoztak meg.

A bírák és bíróságok nem alkalmaznak olyan rendeleteket vagy más rendelkezéseket, amelyek ellentétesek az Alkotmánnyal, a törvényekkel vagy a jogszabályi hierarchia elvével.

Intézményi keret

A jogi szabályok elfogadásáért felelős intézmények

Spanyolország intézményi kerete a hatalmi ágak szétválasztásának elvén alapul, amelynek értelmében a jogalkotói hatalmat a spanyol parlament és az autonóm közösségek parlamentjei gyakorolják.

A végrehajtó hatalom mind országos szinten, mind az egyes autonóm közösségekben a kormányt illet meg, a szabályozási hatáskört is ideértve; ezenkívül a kormány alkalmanként a parlament által rá ruházott jogalkotói hatáskört is gyakorolja.

A helyi önkormányzatok jogalkotási hatáskörrel nem rendelkeznek, szabályozási hatáskörrel viszont igen, és azt főként önkormányzati rendeletek formájában gyakorolják.

A jogalkotás kezdeményezője lehet a kormány, a Kongresszus, a Szenátus és az autonóm közösségek parlamentjei, valamint bizonyos esetekben a népi kezdeményezés.

Döntéshozatali eljárás

Nemzetközi szerződések: a szerződésben szabályozott kérdésektől függően annak elfogadása háromféle mechanizmus útján történhet.

Az első: organikus törvény engedélyezi azon szerződések aláírását, amelyek felhatalmaznak egy nemzetközi szervezetet vagy intézményt az Alkotmányból eredő egyes hatáskörök gyakorlására.

A második: a parlament előzetes engedélyével a kormány a jogilag kötelező szerződések vagy egyezmények aláírásához a következő esetekben adhatja meg az állami hozzájárulást: politikai szerződések, katonai szerződések vagy egyezmények, az állam területi integritását vagy az első címben rögzített alapvető jogokat és kötelezettségeket érintő szerződések vagy egyezmények, az adóhatóságok számára pénzügyi kötelezettségekkel járó szerződések vagy egyezmények, továbbá valamely törvény módosítását vagy hatályon kívül helyezését szükségessé tevő, vagy a végrehajtáshoz jogalkotási intézkedéseket igénylő szerződések vagy egyezmények.

Végül a fennmaradó esetekben az egyetlen követelmény az, hogy a szerződés aláírásáról haladéktalanul tájékoztatni kell a Kongresszust és a Szenátust.

A nemzetközi szerződések a belső jogrend részévé válnak, amint azokat aláírták és a Spanyolországban hivatalosan közzétették. A szerződések rendelkezéseit csak magukban a szerződésekben előírt módon vagy a nemzetközi jog általános szabályai szerint lehet hatályon kívül helyezni, módosítani vagy felfüggeszteni. A nemzetközi szerződéseket és egyezményeket az elfogadásuk során követett eljárás szerint lehet felmondani.

Törvény:

A törvénytervezeteket a Minisztertanács (*Consejo de Ministros*) hagyja jóvá és nyújtja be a Kongresszushoz, a benyújtásuk indokainak és a jogi háttérnek a magyarázatával együtt, amely a Kongresszus számára az azokról való döntéshozatalhoz szükséges.

Az autonóm közösségek esetében a törvénytervezeteket az adott minisztertanács hagyja jóvá, és azokat azonos feltételek mellett az adott autonóm közösség parlamentjéhez nyújtják be.

Egy rendes vagy organikus törvény tervezetének a Kongresszus általi jóváhagyását követően a Kongresszus elnöke azonnal tájékoztatja erről a Szenátus elnökét, aki a tervezetet tárgyalásra a Szenátus elé terjeszti. A Szenátus a törvénytervezet beérkezésétől számított két hónapon belül vétót emelhet vagy módosíthatja a tervezetet. A vétó megszavazásához abszolút többség szükséges.

A tervezetet mindaddig nem lehet jóváhagyás céljából a király elé terjeszteni, amíg a Kongresszus annak eredeti szövegét meg nem erősíti (vétó esetén ehhez abszolút többségre van szükség; a tervezet benyújtásától számított két hónap elteltével elegendő egyszerű többség), illetve amíg a módosításokat egyszerű többséggel el nem fogadja vagy el nem utasítja. A kormány vagy a Kongresszus által sürgősnek nyilvánított tervezetek esetében a szenátusi vétózársra vagy módosításra biztosított kéthónapos határidő húsz naptári napra csökken.

A parlament által elfogadott törvényeket megküldik a királynak, aki azokat az elfogadástól számított tizenöt napon belül jóváhagyja és elfogadja, és elrendeli közzétételüket.

Organikus törvények: az organikus törvények elfogadásáról, módosításáról vagy visszavonásáról a Kongresszus a tervezet egészéről való végszavazásban dönt, és ahhoz a szavazatok abszolút többségére van szükség.

Rendeletek: a rendeleteket a következő eljárás során fogadják el:

A rendeleteket az illetékes döntéshozó részleg kezdeményezi azzal, hogy elkészíti a vonatkozó tervezetet, amelyet a rendelet szükségességére és megfelelőségére vonatkozó jelentéssel, valamint a becsült költségeket bemutató pénzügyi jelentéssel együtt nyújtanak be.

Az előkészítési folyamán nemcsak a jelentéseket, véleményeket és kötelező előzetes jóváhagyásokat kell beszerezni, hanem mindazokra a vizsgálatokra és egyeztetésekre is sort kell keríteni, amelyek a szöveg megfelelőségének és jogszerűségének biztosításához szükségesek. A rendeletekhez minden esetben mellékelni kell a rendeletben szereplő intézkedések nem szempontú hatásvizsgálatáról szóló jelentést.

Ha valamely rendelkezés az állampolgárok jogait és jogos érdekeit érinti, ésszerű időtartamon, de legalább tizenöt munkanapon belül nyilvános meghallgatás tartható. Ezért, amennyiben a rendelkezés jellege ezt szükségessé teszi, a rendelkezést a fent említett időszakban nyilvános konzultációra kell bocsátani.

A rendelettervezetekről a szakmai főtájtárságnak (*Secretaría General Técnica*) minden esetben jelentést kell készítenie, ez azonban nem érinti az Államtanács (*Consejo de Estado*) véleményét azokban az esetekben, amikor a véleményezést törvény előírja.

Amennyiben a rendelet érintheti az állam és az autonóm közösségek közötti hatáskörmegosztást, az állami hatóságok általi előzetes jelentésre van szükség.

A kormány által elfogadott rendeletek azt követően lépnek hatályba, hogy azok teljes szövegét közzétették a hivatalos közlönyben.

Jogi adatbázisok

A hivatalos közlöny működtet egy [adatbázist](#), amely az 1960 óta közzétett valamennyi jogszabályt tartalmazza.

Ingyenes-e az adatbázishoz való hozzáférés?

Az adatbázishoz való hozzáférés ingyenes.

A tartalom rövid leírása

A hivatalos közlöny honlapján az 1960 óta megjelent valamennyi közlöny megtekinthető.

A honlap tartalmaz egy keresőt a jogszabályokhoz és hirdetményekhez, továbbá az alkotmánybíróági ítélezési gyakorlatot (1980-tól), az Állami Jogi Szolgálat (*Abogacia del Estado*) jelentéseit és véleményeit (1997-től), valamint az Államtanács véleményeit tartalmazó adatbázisokat. Ezenkívül tartalmazza a jogszabályok főbb módosításait magában foglaló **egységes szerkezetbe foglalt változatokat**. Végezetül a honlap figyelmeztető szolgáltatást is kínál, amely kiterjed a jogszabályi közleményekre, nyilvános bejelentésekre, továbbá információs és dokumentációs szolgáltatásokat.

Kapcsolódó linkek

[A spanyol jogszabályok adatbázisa](#)

Utolsó frissítés: 17/01/2024

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.